

De leiding van de buitenlandse betrekkingen door de Raad van de Europese Unie

Source: CVCE. European Navigator. Raquel Valls.

Copyright: (c) Centre Virtuel de la Connaissance sur l'Europe (CVCE)

All rights of reproduction, of public communication, of adaptation, of distribution or of dissemination via Internet, internal network or any other means are strictly reserved in all countries.

Consult the legal notice and the terms and conditions of use regarding this site.

URL:

http://www.cvce.eu/obj/de_leiding_van_de_buitenlandse_betrekkingen_door_de_raad_van_de_europese_unie-nl-b9b6cbac-f22f-428f-a8ff-3a3fe495a9de.html

Last updated: 08/07/2016

De leiding van de buitenlandse betrekkingen door de Raad van de Europese Unie

De Raad oefent bijzondere verantwoordelijkheden uit in het beheer en de ontwikkeling van de buitenlandse betrekkingen van de Gemeenschappen en de Europese Unie. Op de eerste plaats is de Raad onder meer belast met het sluiten van internationale akkoorden, zowel op communautair gebied als in de domeinen die deel uitmaken van de intergouvernementele samenwerking. Bovendien heeft het voorzitterschap van de Raad bijzondere verantwoordelijkheden bij het beheer van de internationale akkoorden, evenals bij de externe vertegenwoordiging van de Europese Unie. Tot slot is de Raad, en in het bijzonder zijn secretariaat-generaal, uitgerust met specifieke structuren voor het beheer van het Gemeenschappelijk buitenlands en veiligheidsbeleid (GBVB).

Het sluiten van internationale akkoorden

Op communautair gebied wordt over het ondertekenen en sluiten van akkoorden tussen de Gemeenschap en een of meer staten of internationale organisaties beslist door de Raad, onder voorbehoud van de bevoegdheden die op dat gebied toegewezen zijn aan de Commissie.

Zodoende worden, in het kader van het verdrag tot oprichting van de Europese Gemeenschap (EG), de onderhandelingen geopend door de Commissie met de machtiging van de Raad. Vervolgens worden ze gevoerd door de Commissie, in overleg met speciale comités die door de Raad benoemd zijn om haar bij te staan, en in het kader van de richtlijnen die de Raad haar geeft.

De Raad beslist bij gekwalificeerde meerderheid op voorstel van de Commissie, maar hij besluit bij eenparigheid wanneer het akkoord betrekking heeft op een domein waarin eenparigheid is vereist voor de goedkeuring van interne regels en wanneer het om een associatieakkoord gaat. Als algemene regel sluit de Raad akkoorden na raadpleging of eensluidend advies van het Europees Parlement (artikel 300 van het EG-verdrag).

In het kader van het verdrag tot oprichting van de Europese Gemeenschap voor Atoomenergie (EGAE of Euratom) worden akkoorden of conventies met een derde staat, een internationale organisatie of een staatsburger van een derde staat eveneens onderhandeld door de Commissie volgens de richtlijnen van de Raad. Ze worden gesloten door de Commissie met de goedkeuring van de Raad, maar ze kunnen worden onderhandeld en gesloten door de Commissie, op voorwaarde dat de Raad op de hoogte wordt gehouden (artikel 101). Associatieakkoorden worden gesloten door de Raad na raadpleging van het Europees Parlement (artikel 206).

Het verdrag van Amsterdam kent de Unie het vermogen toe om internationale akkoorden te sluiten op alle gebieden van het GBVB (artikel 24 van het EU-verdrag). De Raad machtigt het voorzitterschap, in voorkomend geval bijgestaan door de Commissie, om over de akkoorden te onderhandelen. Hij beslist over de sluiting ervan, met eenparigheid en op aanbeveling van het voorzitterschap. Dezelfde bepaling is van toepassing op de materies die tot de derde pijler van de Unie behoren (artikel 38 van het EU-verdrag).

Het beheer van internationale akkoorden

In het kader van het EU-verdrag wordt de Raad er onder meer toe gebracht om handelsakkoorden te sluiten (artikel 133), samenwerkingsakkoorden (artikel 300) en associatieakkoorden (artikel 310). De associatieakkoorden en de samenwerkingsakkoorden voorzien in de oprichting van een orgaan, samengesteld uit de vertegenwoordigers van de ondertekenaars, dat belast is met het beheer van het akkoord, gemengd comité of plaatsvervangende raad genaamd. De vergaderingen op ministerieel niveau van de gemengde comités en plaatsvervangende raden vinden plaats in de rand van de vergaderingen van de Raad «Algemene Zaken». Terwijl in het geval van een communautair akkoord dit orgaan altijd wordt voorgezeten door de Commissie, wordt het in het geval van een gemengd akkoord (gezamenlijk gesloten door de Lidstaten en de Gemeenschap op de gebieden van gedeelde bevoegdheden) vaak voorgezeten door de voorzitter in functie van de Raad.

De externe vertegenwoordiging van de Unie

Voor de materies die tot het GBVB behoren (tweede pijler), vertegenwoordigt het voorzitterschap van de Raad de Unie. Het heeft de verantwoordelijkheid om de beslissingen uit te voeren, en formuleert in dat opzicht het standpunt van de Unie in de internationale organisaties en op internationale conferenties. Bij de uitoefening van deze taken wordt het voorzitterschap bijgestaan door de secretaris-generaal van de Raad/hoge vertegenwoordiger voor het GBVB en, in voorkomend geval, door het volgende voorzitterschap. Zij vormen de zogenaamde «trojka». De Commissie wordt volledig betrokken bij deze taken (artikel 18 van het EU-verdrag).

In het kader van de politieke en justitiële samenwerking in strafzaken (derde pijler) komt het de Lidstaten toe om de gezamenlijke standpunten te verdedigen in de internationale organisaties en tijdens de internationale conferenties waaraan zij deelnemen. Verwijzend naar artikel 18 van het EU-verdrag oefent het voorzitterschap van de Raad echter ook taken uit van externe vertegenwoordiging van de Unie op dat gebied.

Het beheer van het GBVB

Het verdrag van Amsterdam van 1997 voorziet in specifieke structuren van bijstand aan de Raad voor het beheer van het GBVB: de secretaris-generaal van de Raad in de uitoefening van zijn functie van hoge vertegenwoordiger voor het GBVB (artikel 26 van het EU-verdrag), de eenheid voor beleidsplanning en vroegtijdige waarschuwing (verklaring nr. 6), en de speciale vertegenwoordigers voor de uitoefening van mandaten over bijzondere beleidsvraagstukken (artikel 18 van het EU-verdrag).

De secretaris-generaal/hoge vertegenwoordiger voor het GBVB (SG/HV) staat de Raad bij voor de vraagstukken die deel uitmaken van het GBVB, door onder meer bij te dragen tot de formulering, de uitwerking en de uitvoering van de beleidsbeslissingen en in voorkomend geval op te treden in naam van de Raad en op verzoek van het voorzitterschap, door de politieke dialoog met derden te voeren.

De eenheid voor beleidsplanning en vroegtijdige waarschuwing (EBPVW) is opgericht in het secretariaat-generaal van de Raad en onder de verantwoordelijkheid geplaatst van de SG/HV. Het personeel dat de eenheid vormt, is afkomstig van het secretariaat-generaal, de Lidstaten, de Commissie en de WEU. De EBPVW heeft onder meer de opdracht om ten gepaste tijde evaluaties te leveren en vroegtijdig te waarschuwen in geval van gebeurtenissen of situaties die belangrijke gevolgen kunnen hebben voor het GBVB, met inbegrip van mogelijke politieke crisissen. De verklaring aangaande haar oprichting preciseert dat een gepaste samenwerking wordt ingesteld met de Commissie, zodat een volledige coherentie kan worden gewaarborgd met het buitenlands economisch beleid en het ontwikkelingsbeleid van de Unie.

De speciale vertegenwoordigers van de Europese Unie spelen een essentiële rol bij de uitvoering van het GBVB op het terrein. Zij worden door de Raad benoemd door middel van een gezamenlijke actie die hun mandaat definieert in het kader van een bijzondere opdracht in een crisisgebied. De speciale vertegenwoordigers dragen onder meer bij tot de preventie en de oplossing van conflicten. In het bijzonder behouden zij nauwe contacten met de partijen die optreden in vredesprocessen of processen van politieke overgang, evenals met de andere betrokken internationale organisaties, zij stellen de adviezen van de Europese Unie en haar goede diensten voor, en zij bevorderen de naleving van de fundamentele beginselen van de democratie, het respect voor de rechten van de mens en de rechtsstaat.

Sinds 2001 wordt de SG/HV ook bijgestaan door de Defensiestaf van de Europese Unie (EUMC). Deze staf is samengesteld uit de militaire gedetacheerden van de Lidstaten bij het secretariaat-generaal van de Raad. Ze heeft als doel in te staan voor de vroegtijdige waarschuwing, de beoordeling van de situaties en de strategische planning voor de opdrachten van crisisbeheer, met inbegrip van de identificatie van de nationale en multinationale Europese krachten, en het beleid en de beslissingen om te zetten volgens de richtlijnen van het Militair Comité van de Europese Unie (EUMC).